

Manual for Developing Intercultural Competencies Story Circles¹

Autor: Darla K. Deardorff

***Izdavač: United Nations Educational, Scientific and Cultural
Organization (UNESCO). 2020.***

Tina VEKIĆ

*Sveučilište u Mostaru, Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti /
University of Mostar, Faculty of Natural Sciences, Mathematics and Education*

UDK: 316.77:005.336.5>(049.3)

DOI: 10.15291/ai.3082

PRIKAZ KNJIGE

Primljeno: 13. svibnja 2020.

U današnjem su svijetu međusobne povezanosti interkulturalne kompetencije nužnost ljudskoga napretka i razvoja. Mnogo je načina i alata za razvijanje znanja, vještina i stavova u postizanju bolje interkulturalne interakcije u svim poljima društvenoga života. Knjiga prikazuje pregled pristupa i alata za razvijanje interkulturalnih kompetencija, s posebnim naglaskom na alat nazvan *Story Circles* – studijski krugovi – koji se može koristiti u različitim situacijama i kontekstima širom svijeta. Studijski krugovi predstavljaju samo jedan od mnogih alata koji pomažu u razvoju interkulturalnih kompetencija. Autorica knjige je Darla K. Deardorff, znanstvenica na Sveučilištu Duke, ujedno i autorica osam knjiga i više od pedeset članaka i poglavlja u knjigama, osnivačica je ICC Global-a i Svjetskoga vijeća za interkulturalnu i globalnu kompetenciju, a usavršavala se na više sveučilišta širom svijeta. Knjigu je izdao UNESCO i važna je literatura za sve koji su zainteresirani za učinkovito upravljanje rastućom kulturnom raznolikošću unutar naših društava kako bi se osigurao inkluzivan i održivi razvoj istih.

¹ prijevod naslova knjige: Priručnik za razvoj interkulturalnih kompetencija – studijski krugovi

Nakon predgovora, zahvala, uvoda i kratkoga pregleda knjige (priručnika) slijedi **prvi dio** u kojemu autorica argumentira potrebu za stvaranjem i upotrebu alata u izgradnji interkulturalnih kompetencija, odnosno daje kratki pregled interkulturalnih kompetencija te sažetak postojećih pristupa i alata koji se koriste u poboljšanju interkulturalnih kompetencija. Pri definiranju samih interkulturalnih kompetencija, autorica polazi od UNESCO-ove definicije pojma kulture koji je, kako ističe, nužno shvatiti kako bi se moglo pristupiti razumijevanju interkulturalnih kompetencija. Shvaćajući kulturu kao skup svih značajki nekoga društva (uključujući umjetnost, književnost, način života, sustave vrijednosti, tradiciju, vjerovanja itd.), interkulturalne kompetencije jednostavno definira kao znanje, vještine i stavove koje pojedinac posjeduje pri djelotvornoj komunikaciji i ponašanju s kulturno različitim od njega. Naglašavajući kako ima više različitih definicija interkulturalnih kompetencija, navodi zajedničku karakteristiku, a to je da su sve povezane s poštivanjem ljudskih prava, odnosno da su sve fokusirane na njih. Upozoravajući na globalne izazove s kojima se ljudi suočavaju u 21. stoljeću, prema autorici, učenje zajedničkoga života i stvaranje alata za postizanje interkulturalnih kompetencija postaje imperativ. Migracije i raseljavanja, porast političkoga populizma, ali i ekstremizma, doveli su do potrebe za širenjem, konsolidacijom i intenziviranjem dijaloga među narodima različitoga kulturnog porijekla i uvjerenja, doprinoseći tako kulturi mira i nenasilnoga dijaloga. Autorica ističe pitanja kojima se bavi Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO), ali i druge međunarodne organizacije koje nastoje poboljšati interkulturalni dijalog i suživot. U nastavku autorica navodi karakteristike dvaju glavnih pristupa razvoja interkulturalnih kompetencija – formalnoga i neformalnoga učenja. I formalno i neformalno učenje interkulturalnih kompetencija obuhvaćaju tri glavna područja: kognitivno, socioemocionalno i biheviorističko. Analizirajući formalne i neformalne načine razvoja i učenja interkulturalnih kompetencija, autorica daje kratke prikaze nekih alata, kao što su: simulacije, igranje uloga, studije slučaja, grupne aktivnosti (igre, diskusije, strukturirane vježbe učenja), internetski alati, podučavanje i slično. Tabličnim prikazom navodi prednosti i nedostatke pojedinih alata u razvoju i učenju interkulturalnih kompetencija. Ono što ističe je presudnost kritičkoga razmišljanja različitih iskustava kao dio razvojnoga procesa, bez obzira na metode i alate u razvoju interkulturalnih kompetencija.

U **drugom dijelu**, ujedno i najopširnijem, nazvanom „Story Circles“ daje deta-

ljan opis Story Circles-a (studijskih krugova)² s uputama kako se mogu koristiti kao alat za postizanje interkulturalnih kompetencija. Na samom početku izdvaja razloge zbog kojih je upravo taj alat za postizanje interkulturalne kompetentnosti odlučila predstaviti. Autorica navodi kako su studijski krugovi prikladni jer ljudi slušajući jedni druge stvaraju zajedničke odnose, a upravo su slušanje i odnosi vrlo važni u razvoju spomenutih kompetencija. Nadalje, ističe kako se pripovijedanje kao tehnika u interkulturalnom razvoju s pozitivnim učincima koristilo tijekom povijesti u različitim kulturnim zajednicama širom svijeta. Studijski su krugovi temeljeni na elementima interkulturalnih kompetencija, uključujući: poštivanje, slušanje, znatiželju, samosvijest, promišljanje, dijeljenje, empatiju te izgradnju odnosa. Osim toga prikladni su za različite kontekste, te su prilagodljivi svim jezicima svijeta. Studijski krugovi uključuju sva tri područja učenja: kognitivno, socioemocionalno i bihevioralno, odnosno holistički pristupaju razvijanju interkulturalnih kompetencija, pri čemu je naglasak na razvoju odnosa s drugim sudionicima, što često nije slučaj s ostalim alatima i metodama pomoću kojih se razvijaju interkulturalne kompetencije. Daljnji su razlozi zbog kojih se autorica odlučila predstaviti upravo ovaj alat za razvoj interkulturalnih kompetencija i to što su primljene pozitivne povratne informacije o korištenju studijskih krugova od interkulturalnih stručnjaka, studenata i ostalih sudionika u UNESCO-ovu testiranju metode. Metoda studijskih krugova pruža mogućnost upoznavanja ljudi različitoga kulturnog podrijetla, odnosno nauče jedni od drugih kulturne sličnosti i razlike na temelju dijeljenja životnih iskustava u određenom kulturnom kontekstu. Drugim riječima, važnost ovoga alata je što se poštivanjem, slušanjem i razumijevanjem drugih, zatim istraživanjem o sličnostima i razlikama s drugima, kao i stjecanjem veće kulturne samosvijesti te razvijanjem empatije i općenito odnosa s kulturno različitim, razvijaju interkulturalne kompetencije. Autorica ističe kako su studijski krugovi za razvoj interkulturalnih kompetencija prikladni za buduće nastavnike, učitelje, školske administratore, kao i za učenike, roditelje, članove određenih međunarodnih projekata iz različitih kulturnih, nacionalnih, jezičnih i vjerskih sredina. Osim toga, korisni su i za razvoj svih zajednica općenito (okupljeni građani različitih dobnih skupina, spola, religije, društveno-eko-

² Studijski krugovi (krugovi priča) kao metoda uključuju razmjenu osobnih iskustava u skupinama od minimalno tri do najčešće šest sudionika. Razlog što se ne preporučuje više od sedam sudionika je taj što manje skupine omogućuju ugodnije osjećaje pri dijeljenju vlastitoga iskustva. Skupine se mogu podijeliti nasumično ili intencionalnije, ovisno o kontekstu, pri čemu se ne preporučuje dopuštanje sudionicima prelazak u druge skupine za vrijeme studijskih krugova. Nakon „upoznavanja“ sudionika, slijedi „sadržajni“ dio – priče sudionika, pri čemu na upite voditelja sudionici iznose osobna iskustva, dok ostali slušaju kako bi razumjeli onoga koji iznosi iskustva. Na kraju slijedi rasprava koja se može otvoriti unutar manje skupine, ali i kao završna rasprava u kojoj će sudjelovati sve manje skupine zajedno.

nomskoga porijekla i slično). Poštivanje i otvorenost su osnovna načela na kojima počiva metoda razvoja interkulturalnih kompetencija. Autorica posebice ističe kako metoda počiva na ljudskim pravima te promicanju dostojanstva i vrijednosti svake osobe, shvaćajući pritom da svaki pojedinac ima osobno iskustvo koje može podijeliti, da svatko treba naučiti nešto od drugoga te da je važno slušati drugoga kako bi ga se moglo razumjeti. U ovom dijelu autorica iznosi smjernice za primjenu studijskih krugova, posebice ističući (ali ne umanjujući vrijednost i ostalih elemenata na koje treba paziti) kako sudionici prvenstveno trebaju (samo) voljno sudjelovati. Povjerljivost unutar skupine treba biti zajamčena, a cjelokupno ozračje puno poštivanja i dostojanstva. Nadalje, autorica iscrpno predstavlja korake organiziranja studijskih krugova, pritom misleći na sve detalje koje treba imati na umu kada se kreće u planiranje i izvedbu studijskih krugova za razvoj interkulturalnih kompetencija, kao i predstavljanje određenih izazova pri organizaciji i realizaciji studijskih krugova, s posebnim savjetima za moderatore studijskih krugova. Cijelo je poglavlje osvježeno s pričama i slikama sudionika koji su sudjelovali u pilot istraživanju učinkovitosti te metode razvoja interkulturalnih kompetencija - mladima na Tajlandu i u Tunisu, manjinske zajednice u Zimbabveu, autohtonim narodima u Kostariki i učenicima imigrantima u Austriji. U svim tim tekstovima, sudionici su izvjestili da su stekli snažne vještine tolerancije, empatije, kritičkoga mišljenja i slušanja za razumijevanje, što upućuje na učinkovitost metode koja se pokazala kao kvalitetan instrument povećanja interkulturalne kompetentnosti i međusobnoga razumijevanja.

Na samom se kraju – **trećem dijelu** priručnika *Supporting material* navodi opsežan popis resursa koji se mogu koristiti u daljnjem razvijanju i poboljšanju interkulturalnih kompetencija i pratećih materijala koji olakšavaju primjenu metode studijskih krugova (npr: UNESCO-ov informativni list o studijskim krugovima, kriteriji za izbor moderatora, smjernice i savjeti za moderatore, savjeti za organiziranje studijskih krugova za razvoj interkulturalnih kompetencija itd.), nakon kojih slijedi kazalo imena i pojmova, čime i završava knjiga.

Zbog jednostavnoga načina pisanja, kao i opširnoga popisa relevantne literature i internetskih izvora koji se bave problematikom (razvoja) interkulturalnih kompetencija, knjiga - priručnik je za svaku preporuku svima koji prepoznaju važnost posjedovanja interkulturalnih kompetencija u suvremenom društvu. Odnosno, svima koji su zainteresirani za razvijanje interkulturalnih kompetencija, interkulturalnoga dijaloga, mira i rada na rješavanju/prevenciji sukoba izazvanih različitošću metodom studijskih krugova.